EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Attīstības komiteja

2007/0228(CNS)

3.9.2008

ATZINUMS

Sniegusi Attīstības komiteja

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par priekšlikumu Padomes direktīvai par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos
(COM(2007)0637 – C6-0011/2008 – 2007/0228(CNS))

Atzinumu sagatavoja: *Danutė Budreikaitė*

PA_Legam

ĪSS PAMATOJUMS

Eiropas Komisija ir iesniegusi priekšlikumu Padomes direktīvai par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās noteikumiem augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos, kas pazīstami arī kā „Zilā karte", lai piesaistītu augsti kvalificētus migrantus, kas apmierinātu vajadzību pēc darbaspēka un konkurētu globālajā „cīņā par intelektuālo darbaspēku". Lai gan priekšlikuma pamats ir padarīt ES par valsti ar viskonkurētspējīgāko ekonomiku XXI gadsimtā, ir vairāki jautājumi, kas galvenokārt ietekmē tās attīstības politiku. Patiesi, ES atzīst, ka attīstības politikā ir svarīga saskaņotība ar pārējiem politikas virzieniem, arī ar migrācijas politiku, bet tomēr Zilā karte var palielināt kvalificēta darbaspēka trūkumu jeb „intelektuālā darbaspēka aizplūšanu" no jaunattīstības valstīm, kas negatīvi ietekmē to galvenās attīstības nozares. Šajā ziņā priekšlikums par Zilo karti var nonākt pretrunā ar attīstības politikas saskaņotības principu, kas izveidots 2006. gadā un ir viens no galvenajiem ES ieguldījumiem, lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus 2015. gadā.

Patlaban vairāk nekā 25 % augsti kvalificēta darbaspēka no tādām Āfrikas valstīm kā Gana, Kenija, Mozambika un Uganda, dzīvo attīstītajās valstīs. Karību un Klusā okeāna reģionā šis rādītājs sasniedz līdz 70 %[1]. Intelektuālā darbaspēka aizplūde negatīvi ietekmē tādas būtiskas nozares kā izglītība un veselības aizsardzība, kā arī jaunattīstības valstu spēju sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķus (MDG), kas ir viena no ES attīstības politikas prioritātēm.

Vēl viens jautājums, kas jārisina priekšlikumā, ir apgalvojums, ka darbā tiek pieņemti pagaidu migranti, kas nozīmē, ka pēc kāda darba perioda ES migrants atgriezīsies savā izcelsmes zemē (šo parādību sauc arī par „cirkulāro migrāciju"). Tomēr pēc diviem darba gadiem vienā dalībvalstī migrants var pārcelties uz citu dalībvalsti, tā sakrājot uzturēšanās periodus, lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, kas pārvērš pagaidu migrāciju par pastāvīgu migrāciju. Migrantu nodarbinātības iespējas ir saistītas arī ar ētiskas dabas darbā pieņemšanas jautājumiem — ar sava veida rīcības kodeksu, lai novērstu aktīvu darbā pieņemšanu nozarēs, kurās trūkst cilvēkresursu. Šāds kodekss tomēr neapturēs strādātgribētāju plūsmu uz attīstītajām valstīm. Vēl vairāk, ierosinātajā rīcības kodeksā nav iekļauta pieņemšana darbā privātajā sektorā, un tajā nebūs iekļautas tādas valstis, kā Apvienotā Karaliste, Dānija un Īrija, kuras nepiedalās sarunās par Zilo karti.

Rezumējot jāsaka, ka, lai gan ES atzīst iespējamo negatīvo ietekmi, kādu atstās augsti kvalificēta darbaspēka migrācija uz attīstītajām valstīm, tā apgalvo, ka augsti kvalificētā migrācija dos labumu jaunattīstības valstīm, samazinot spiedienu iekšējā darbaspēka tirgū un sūtot naudas pārvedumus uz mājām no ārvalstīm. Neviens no šiem apgalvojumiem nav pilnīgi pareizs. Iespējams, ka Zilā karte var mazināt spiedienu darba tirgū, bet tā piesaistīs strādājošos no nozarēm, kas jau cieš no darbaspēka trūkuma, cita starpā no izglītības un veselības aizsardzības nozarēm; vienlaikus pagaidām nav vienprātības par to, ko reāli dos naudas pārvedumu sūtīšana tādu sociālo nozaru attīstībā jaunattīstības valstīs kā veselības aizsardzība vai izglītība.

[1] Politikas saskaņošana attīstībai: klimata pārmaiņas/enerģija/biodegviela, migrācija un pētniecība: 22-23. lpp.http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/SEC(2008)434%20Pol%20coherence-3.pdf

GROZĪJUMI

Attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju savā ziņojumā iekļaut šādus grozījumus:

Grozījums Nr. 1

Direktīvas priekšlikums
4.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(4a) Lai labāk palīdzētu dalībvalstīm to imigrācijas stratēģiju un politikas izstrādē, kā arī lai palīdzētu migrantiem labāk saprast migrācijas procesu un tam sekot, ir jāizstrādā un jāīsteno kopēja imigrācijas politika Eiropas līmenī.

Grozījums Nr. 2

Direktīvas priekšlikums
6. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(6) Lai sasniegtu Lisabonas procesa mērķus, svarīgi arī Eiropas Savienībā veicināt to ***augsti kvalificēto*** darbinieku mobilitāti, kuri ir ES pilsoņi, un jo īpaši no jaunajām dalībvalstīm, kas pievienojās 2004. un 2007. gadā. Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm jāievēro Kopienas priekšrocības princips, kas īpaši noteikts attiecīgajos noteikumos 2003. gada 16. aprīļa un 2005. gada 25. aprīļa Pievienošanās aktos.	(6) Lai sasniegtu Lisabonas procesa mērķus, svarīgi arī Eiropas Savienībā veicināt to darbinieku mobilitāti, kuri ir ES pilsoņi, un jo īpaši no jaunajām dalībvalstīm, kas pievienojās 2004. un 2007. gadā. Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm jāievēro Kopienas priekšrocības princips, kas īpaši noteikts attiecīgajos noteikumos 2003. gada 16. aprīļa un 2005. gada 25. aprīļa Pievienošanās aktos.

Grozījums Nr. 3

Direktīvas priekšlikums
17. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(17) Jāveicina un jāatbalsta augsti	(17) Jāveicina un jāatbalsta augsti

kvalificēto trešo valstu darba ņēmēju mobilitāte starp Kopienu un viņu izcelsmes valstīm. Jāparedz atkāpes no Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, lai paildzinātu prombūtnes periodu no Kopienas teritorijas, kuru neņem vērā, aprēķinot likumīgas un nepārtrauktas uzturēšanās periodu, kas nepieciešams, lai varētu pieprasīt EK pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Ilgāki prombūtnes periodi nekā paredzēts Padomes Direktīvā 2003/109/EK jāpieļauj arī pēc tam, kad augsti kvalificētie trešo valstu darba ņēmēji ir ieguvuši EK pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Jo īpaši, lai veicinātu to augsti kvalificēto trešo valstu darba ņēmēju cirkulāro migrāciju, kuru izcelsmes valstis ir jaunattīstības valstis, dalībvalstīm jāapsver to iespēju izmantošana, kādas paredzētas Padomes Direktīvas 2003/109/EK 4. panta 3. punkta otrajā apakšpunktā un 9. panta 2. punktā, lai atļautu ilgākus prombūtnes periodus, nekā paredzēts minētajā direktīvā. Lai nodrošinātu saskanību, jo īpaši ar attīstības pamatmērķiem, šīm atkāpēm jābūt piemērojamām vienīgi tad, ja var pierādīt, ka attiecīgā persona ir atgriezusies sava izcelsmes valstī***, lai strādātu, mācītos vai veiktu brīvprātīgus pasākumus***.

kvalificēto trešo valstu darba ņēmēju mobilitāte starp Kopienu un viņu izcelsmes valstīm. Jāparedz atkāpes no Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, lai paildzinātu prombūtnes periodu no Kopienas teritorijas, kuru neņem vērā, aprēķinot likumīgas un nepārtrauktas uzturēšanās periodu, kas nepieciešams, lai varētu pieprasīt EK pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Ilgāki prombūtnes periodi nekā paredzēts Padomes Direktīvā 2003/109/EK jāpieļauj arī pēc tam, kad augsti kvalificētie trešo valstu darba ņēmēji ir ieguvuši EK pastāvīgā iedzīvotāja statusu. ***Saskaņā ar Komisijas 2005. gada 12. aprīļa paziņojumu „Attīstības politiku saskaņotība — Kāpināt progresu, lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus” (COM(2005)0134) riņķveida migrācijas veicināšanai ir jāuzsver pieci mērķi: 1) strādājošo apmācība jaunattīstības valstīs, 2) augsti apmācītu darbinieku piesaiste jaunattīstības valstīs 3) brīvprātīgas atgriešanās veicināšana izcelsmes valstī, sekmējot sociālo un finansiālo nodrošinājumu, 4) ētiska darbā pieņemšana atbilstoši juridiski saistošam rīcības kodeksam, kā arī 5) cirkulārās migrācijas veicināšana, ieviešot dubultpilsonības standartus un savstarpēju diplomu atzīšanu.*** Jo īpaši, lai veicinātu to augsti kvalificēto trešo valstu darba ņēmēju cirkulāro migrāciju, kuru izcelsmes valstis ir jaunattīstības valstis, dalībvalstīm jāapsver to iespēju izmantošana, kādas paredzētas Padomes Direktīvas 2003/109/EK 4. panta 3. punkta otrajā apakšpunktā un 9. panta 2. punktā, lai atļautu ilgākus prombūtnes periodus, nekā paredzēts minētajā direktīvā. Lai nodrošinātu saskanību, jo īpaši ar attīstības pamatmērķiem, šīm atkāpēm jābūt piemērojamām vienīgi tad, ja var pierādīt, ka attiecīgā persona ir atgriezusies savā

izcelsmes valstī.

Grozījums Nr. 4

Direktīvas priekšlikums
20. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(20) Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm jāatturas aktīvi pieņemt darbā darba ņēmējus no jaunattīstības valstīm nozarēs, kas cieš no cilvēkresursu trūkuma. Ētiska darbā pieņemšanas politika un principi***, kas attiecas uz valsts un privātā sektora darba devējiem, īpaši jāizstrādā veselības aprūpes nozarē, kā uzsvērts Padomes un dalībvalstu 2007. gada 14. maija secinājumos par Eiropas rīcības programmu, lai likvidētu veselības aprūpes darbinieku kritisko trūkumu jaunattīstības valstīs (2007. - 2013. gads).*** Tie jāstiprina, izstrādājot mehānismus, vadlīnijas un citus instrumentus, lai veicinātu cirkulāro un pagaidu migrāciju, kā arī citus pasākumus, kas mazinātu augsti kvalificētas imigrācijas negatīvo ietekmi uz jaunattīstības valstīm un vairotu tās pozitīvo ietekmi. Visiem šādiem pasākumiem jābūt saskaņā ar Āfrikas un ES kopīgo deklarāciju par migrāciju un attīstību, par kuru vienojās 2006. gada 22. un 23. novembrī Tripolē, un tiem jābūt vērstiem uz visaptverošas migrācijas politikas izveidi, kā aicināja Eiropadome 2006. gada 14. un 15. decembrī.	(20) Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstīm jāatturas aktīvi pieņemt darbā darba ņēmējus no jaunattīstības valstīm nozarēs, kas cieš no cilvēkresursu trūkuma***, īpaši veselības un izglītības nozarēs***. Tie jāstiprina, izstrādājot mehānismus, vadlīnijas un citus instrumentus, lai veicinātu cirkulāro un pagaidu migrāciju, kā arī citus pasākumus, kas mazinātu augsti kvalificētas imigrācijas negatīvo ietekmi uz jaunattīstības valstīm un vairotu tās pozitīvo ietekmi. Visiem šādiem pasākumiem jābūt ***saskaņā ar Padomes 2007. gada 15. maija secinājumiem par Eiropas rīcības programmu, lai likvidētu veselības aprūpes darbinieku kritisko trūkumu jaunattīstības valstīs (2007. – 2013. gads), Komisijas 2005. gada 12. aprīļa paziņojumu „Attīstības politiku saskaņotība — kāpināt progresu, lai sasniegtu Tūkstošgades attīstības mērķus”(COM(2005)0134), ar jauno ES un Āfrikas stratēģisko partnerību, kas aizsākās 2007. gada decembrī ES - Āfrikas samitā Lisabonā, kā arī*** Āfrikas un ES kopīgo deklarāciju par migrāciju un attīstību, par kuru vienojās 2006. gada 22. un 23. novembrī Tripolē, un tiem jābūt vērstiem uz visaptverošas migrācijas politikas izveidi, kā aicināja Eiropadome 2006. gada 14. un 15. decembrī.

Grozījums Nr. 5

Direktīvas priekšlikums
20.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(20a) Saskaņā ar Padomes 2006. gada 10. aprīļa secinājumiem par ES stratēģiju rīcībai saistībā ar cilvēkresursu krīzi veselības aprūpes nozarē jaunattīstības valstīs Komisijai un dalībvalstīm ir jāizstrādā un jāīsteno ES rīcības kodekss par ētisku veselības aprūpes darbinieku pieņemšanu darbā atbilstīgi SDO noteikumiem un, pamatojoties uz dalībvalstu paraugpraksi.

Pamatojums

Ņemot vērā ētiskas darbā pieņemšanas ideju, priekšlikuma mērķis ir īstenot konkrētus pasākumus (juridiski saistoša apņemšanās), lai izvairītos no kvalificētu darbinieku trūkuma jaunattīstības valstīs.

Grozījums Nr. 6

Direktīvas priekšlikums
20.b apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(20b) ES rīcības kodeksa par ētisku veselības aprūpes darbinieku pieņemšanu darbā darbības joma ir jāattiecina arī uz citām būtiski svarīgām jomām, piemēram, izglītību, lai nodrošinātu, ka, pieņemot darbā kvalificētus migrantus nozarēs, kurās pastāv liels darbaspēka trūkums viņu izcelsmes valstī, gan valsts, gan privātajā darbinieku atlasē izmantotu ētisku pieeju, vai pat atturētos no šo darbinieku pieņemšanas darbā.

Pamatojums

Lai novērstu negatīvas sekas, kas rastos no neētiskas darbinieku pieņemšanas izglītības nozarē, ierosina attiecināt rīcības kodeksu arī uz šo būtiski svarīgo jomu.

Grozījums Nr. 7

Direktīvas priekšlikums
20.c apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(20c) Komisijai ir jānovērtē šīs direktīvas ietekme uz partnerību attiecībā uz migrāciju, mobilitāti un nodarbinātību, kas iekļauta jaunajā ES un Āfrikas stratēģiskajā partnerībā, kura aizsākās 2007. gada decembrī Eiropas Savienības un Āfrikas augstākā līmeņa sanāksmē Lisabonā.

Grozījums Nr. 8

Direktīvas priekšlikums
20.d apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(20d) Komisijai ir jānodrošina jaunattīstības valstīm atbilstoša tehniskā palīdzība un apmācība, lai izstrādātu efektīvas stratēģijas, kā noturēt augsti kvalificētus darba ņēmējus, piemēram, ar attīstības programmām vietējo nodarbinātības iespēju un darba apstākļu uzlabošanai.

Grozījums Nr. 9

Direktīvas priekšlikums
20.e apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(20e) (20e) Eiropas Savienībai ir jāizstrādā vispārēja un saskaņota stratēģija, lai kompensētu iespējamos negatīvos efektus, kādi rodas no augsti kvalificētu strādnieku migrācijas

jaunattīstības valstīs. Šai stratēģijai vajadzētu būt virzītai uz augsti kvalificētu cilvēkresursu apmācību īpaši veselības un izglītības jomā, kā arī uz palīdzību jaunattīstības valstīm, lai noturētu augsti kvalificētus strādniekus.

Pamatojums

Intelektuālā darbaspēka emigrācija no jaunattīstības valstīm ietver negatīvas sekas uz cilvēkresursu vajadzībām jaunattīstības valstīs. ES dalībvalstis būtībā gūst labumu no jaunattīstības valstu ieguldījumiem izglītības jomā. Eiropas Savienībai ir morāls pienākums paredzēt pasākumus, lai kompensētu iespējamo zudumu, ar kādu varētu saskarties dažādas jaunattīstības valstis.

Grozījums Nr. 10

Direktīvas priekšlikums
21. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(21) Jāparedz īpaši noteikumi par ziņošanu, lai uzraudzītu augsti kvalificētās nodarbinātības programmas īstenošanu, tostarp nolūkā konstatēt iespējamo intelektuālā darbaspēka emigrācijas ietekmi jaunattīstības valstīs, jo īpaši Subsahāras Āfrikā, un, cik iespējams, novērst to. Tādēļ dalībvalstīm ik gadu jāsniedz dati par dalībvalstīs uzņemto augsti kvalificēto imigrantu profesiju un valstspiederību, izmantojot tīklu, kas šim nolūkam izveidots ar Padomes 2006. gada 5. oktobra Lēmumu 2006/688/EK ar ko izveido mehānismu, lai savstarpēji apmainītos ar informāciju par dalībvalstu pasākumiem patvēruma un imigrācijas jomā.	(21) Jāparedz īpaši noteikumi par ziņošanu, lai uzraudzītu augsti kvalificētās nodarbinātības programmas īstenošanu, tostarp nolūkā konstatēt iespējamo intelektuālā darbaspēka emigrācijas ietekmi jaunattīstības valstīs, jo īpaši Subsahāras Āfrikā, un, cik iespējams, novērst to. Tādēļ dalībvalstīm ik gadu jāsniedz dati par dalībvalstīs uzņemto augsti kvalificēto imigrantu profesiju, vecumu, dzimumu un valstspiederību, izmantojot tīklu, kas šim nolūkam izveidots ar Padomes 2006. gada 5. oktobra Lēmumu 2006/688/EK, ar ko izveido mehānismu, lai savstarpēji apmainītos ar informāciju par dalībvalstu pasākumiem patvēruma un imigrācijas jomā. ***Tādēļ Komisijai ir jāveic ietekmes novērtējums par sekām, kādas varētu būt jaunattīstības valstīm, piemērojot priekšlikumu par ES Zilo karti, un iesniegt šos datus dalībvalstīm un Eiropas Parlamentam.***

Grozījums Nr. 11

Direktīvas priekšlikums
21.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(21a) (21a) Komisijai ir jāņem vērā šīs direktīvas potenciālā ietekme uz veselības aprūpes un izglītības nozarēm jaunattīstības valstīs, un, tā kā šīs nozares ir būtiskas Tūkstošgades attīstības mērķu (TAM) Nr. 2, 4, 5 un 6 sasniegšanai, direktīva ir jāsaskaņo ar TAM.

Grozījums Nr. 12

Direktīvas priekšlikums
26.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(26a) (26a) Tā kā ir svarīgi iesaistīt imigrantus savu izcelsmes valstu attīstībā, Eiropas Savienībai ir jāierosina Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu, kā arī citu izcelsmes valstu valdībām apspriest iespēju kopā ar Eiropas Savienību īstenot un piemērot politiku, lai palielinātu pārskaitījumu pozitīvo ietekmi, nodrošinot to plūsmu caur oficiālajām pārvedumu sistēmām, līdz ar to nodrošinot, ka tie ir būtiskāki, operatīvāki, lētāki un efektīvāk virzīti.

Grozījums Nr. 13

Direktīvas priekšlikums
27.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(27a) (27a) Lai piemērotu ES tiesību aktus un vispārēju stratēģiju, kas regulē trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos, Komisijai un Padomei ir jāpauž nožēla, ka AK, Dānija

un Īrija nepiedalās Zilās kartes direktīvā, un īstenot juridiski saistošu rīcības kodeksu par trešo valstu valstspiederīgo apstākļiem.

PROCEDŪRA

Virsraksts	Nosacījumi attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos augsti kvalificētas nodarbinātības nolūkos
Atsauces	COM(2007)0637 – C6-0011/2008 – 2007/0228(CNS)
Komiteja, kas atbildīga par jautājumu	LIBE
Atzinumu sniedza Datums, kad paziņoja plenārsēdē	DEVE 17.1.2008
Atzinumu sagatavoja Iecelšanas datums	Danutė Budreikaitė 18.12.2007
Izskatīšana komitejā	25.6.2008
Pieņemšanas datums	25.8.2008
Galīgais balsojums	+: 18 –: 0 0: 0
Deputāti, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Thijs Berman, Marie-Arlette Carlotti, Corina Crețu, Nirj Deva, Fernando Fernández Martín, Juan Fraile Cantón, Gay Mitchell, Horst Posdorf, Frithjof Schmidt, Jürgen Schröder, Jan Zahradil, Mauro Zani
Aizstājējs(-i), kas bija klāt galīgajā balsošanā	John Bowis, Ana Maria Gomes, Miguel Angel Martínez Martínez, Manolis Mavrommatis, Anne Van Lancker, Renate Weber